

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS
Landbruksavdelingen

Bjørn Fergestad
Postboks 117
1401 Ski

Deres ref.:	Deres dato:	Vår ref.:	Saksbehandler:	Dato:
		2008/13416 FM-L 531.1	Terje Hoel	14.05.2009

**KLAGE PÅ GODKJENNING AV MELDING OM FORYNGELSESHOGST I
MARKA, GNR. 71, BNR. 1, I SKI KOMMUNE**

Sakens bakgrunn

Saken gjelder klage på godkjenning av planlagt foryngelseshogst på eiendommen gnr. 71, bnr. 1 i Ski kommune. Iht. gårdskart fra Skog og Landskap består eiendommen av 265 dekar jord og 280 dekar produktiv skog. Grunneier er Bjørn Fergestad.

Ski kommune mottok meldinger om planlagt foryngelseshogst fra skogeier 29.11.2007. Den påklagde hogsten gjelder godkjent hogstmelding for bestand nr. 10 og 11. Arealet er på ca 30 dekar og gjelder hogstmoden granskog på middels bonitet. Skogen har også en andel furu. Hogsten er planlagt som flatehogst, og avvirkningskvantum er oppgitt til ca 400 m³. Bestandet omfatter et høydedrag og strekker seg ned mot ei myr i nord. Hogsten grenser direkte opp mot et område på ca 6000 da som er tilbudt staten som naturreservat under ordningen med frivillig vern jfr. Stortingsmelding 26 (2006-2007).

Kommunen hadde opplysninger om registrert spillplass for storfugl (tiurleik), i slik nærhet til hogsten at den var omfattet av storfuglens dagområder (anslagsvis < 500 meter fra leiksentrum).

Ski kommune godkjente hogstmeldingen fra skogeier 15.02.2008 med følgende forutsetninger (relevante utdrag):

"Hogst på de meldte arealene godkjennes. (...) I østre del av bestand 10 og 11 godkjennes gjennomhogst med uttak av de største trærne. Det meste av bratta fra myr i nord settes igjen. All grov gran i drågene kan tas ut. På rabbene i vestre del av bestand nr. 10 skal mindre gran (diameter < ca 20 cm) settes igjen. I tillegg godkjennes uttak langs utdriftstrasé av furuer med diameter > ca 30 cm... .."

Naturvernforbundet i Ski (NiS) klager på vedtaket 05.03.2008. NiS ønsker at området inngår i verneforslaget for Gaupesteinsåsen bl.a. fordi arealet er en viktig del av åsens helhet og at arealet inngår i dagområde for storfugl. Med henvisning til Biofokus-rapport 2007-4, antar klager at området har kvaliteter som kvalifiserer for vern. NiS krever derfor primært at hogstsøknaden avvises, og at det innledes et forsøk på vern. Det påpekes at skogeier ikke vil lide økonomisk tap ved vern. Sekundært kreves strengere føringer for hogsten gjennom å

spare stor furu som viktige beitetrær for storfugl og at det gjennettes trær av alle dimensjoner. De krever at uttaket ikke bør overskride 1/3 av stående kubikkmasse.

Ski kommune v/Follo landbrukskontor tar saken opp til ny vurdering som klagesak i Utvalg for samfunn og miljø i sak 20/08, datert 07.05.2008 og med endelig vedtak i sak 24/08, datert 04.06.2008.

Under befaring 22.05.2008 ble det påvist 5-6 steder med spillmøkk og fjær etter storfugl i hogstområdet. Spillmøkk i kombinasjon med fjær er karakteristisk og vurderes som en sikker lokalisering av spillende storfugl i området våren 2008. Kommunen har engasjert biolog Erlend Rolstad som har bidratt med kart over sportegn av spillende tiur (kart vedlagt). Det ble videre påvist hengelaven gubbeskjegg voksende på enkelte grantrær. Gubbeskjegg er på Artsdatabankens rødliste kategorisert som "nær truet". Dette er arter som vurderes å ha begrenset levedyktighet i Norge over tid.

Ski kommune gjør følgende vedtak:

"Klage fra Naturvernforbundet i Ski på vedtak om hogstgodkjenning på eiendommen, gnr. 71 bnr. 1 i Ski, forslag om å innlemme arealet i foreslått verneområde, inmøtekommes ikke.

Nye opplysninger om at det meldte hogstområdet er del av et leikområde for tiur, og at det er påvist forekomst av rødlistearten gubbeskjegg vil imidlertid være bestemmende for hvordan hogsten kan utføres. Hogstføring og bevaring av beitetrær må skje i samsvar med markaforskriftens § 3-4 med utfyllende kommentarer og det forskning anbefaler for slike sårbare områder.

Saken oversendes fylkesmannen som klageinstans."

Det vises for øvrig til kommunens saksutredning.

Relevant regelverk for saken

Tiltaket som saken gjelder ligger innenfor virkeområdet til Forskrift om skogbehandling og skogsdrift for skogområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaforskriften), hjemlet i skogbrukslova §§ 13 og 25 i Lov om skogbruk av 2005 (Skogbrukslova). Markaforskriften setter ekstra krav til skogbruk tilpasset friluftsliv, naturmiljø, landskap, kulturminner og vannforsyning.

Vedtaket truffet av kommunen etter markaforskriften kan påklages til Fylkesmannen jfr. forskriftens § 8-3.

Vedtaket som her påklages, er hjemlet i markaforskriftens § 4-3 (meldeplikt):

"Foryngelseshogst skal meldes til kommunen senest 3 uker før tiltaket planlegges iverksatt. Tilbakemelding fra kommunen skal foreligge før tiltaket utføres.(...) Dersom kommunen finner at foryngelseshogsten kan medføre vesentlige ulemper for friluftsliv, naturmiljø, landskap, kulturminner eller vannforsyning kan kommunen nekte hogst eller gi nærmere pålegg om hvordan hogsten skal gjennomføres."

Relevant for denne konkrete saken er også markaforskriftens § 3-4 som gir bestemmelser om skogbehandling i områder med spesielle artsforekomster.

Markaforskriftens § 3-4 (opprettholdelse av arters levevilkår):

"Ved skogbehandling og skogsdrift i områder med spillplasser for storfugl, (...) og kjente lokaliteter med sårbare eller truede arter skal det legges særlig vekt på at artenes levevilkår opprettholdes. I slike områder skal gjennomføring av skogbrukstiltak ikke skje i de perioder av året aktuelle dyre- og fuglearter er spesielt sårbare overfor forstyrrelser, jfr. utfyllende retningslinjer".

I de utfyllende bestemmelsene står følgende:

" (...) Enkelte arter er imidlertid mer hensynskrevende enn andre, og enkelte arter er av forskjellige grunner direkte truet. Dersom det er kjent at det finnes truede arter eller sårbare arter i et område er det skogeiers plikt å ta hensyn til disse ved hogst og skjøtsel av skogen. Kommunen skal i forbindelse med behandling av melding om avvirkning (...) gi de pålegg som er nødvendige".

Om avvirkning i tilknytning til leikplasser for storfugl står følgende:

"Skogbehandling i tilknytning til storfugl vil oftest være lokalitetsavhengig. (...). Sammen med leikens terrengmessige plassering vil derfor skogtype og skogtilstand være bestemmende for hvordan hogst bør utføres.

Ved avvirkning på leikplasser har forskningen kommet til at det ikke bør hogges flater større enn 1-2 daa. Ved avvirkning utenfor leikplassen kan skogbehandlingen være mer fleksibel, men det skal legges vekt på at storfuglens dagområder bevares. Dette innebærer at man bør prioritere småflatehogst og gjennomhogst, i et område med radius 500-600 m fra leiksentrum. Flater med større areal enn 7-8 daa bør derfor unngås innenfor dette området, og beitetrær skal bevares. På denne måten kan man sikre et tilstrekkelig innslag av eldre skog (om lag 50%) i området rundt leiken. Skogsdrift skal ikke skje i perioden 10. april til 15. mai."

Fylkesmannen befarte hogstområdet 18.04.2009.

Vurdering

Klagen er fremsatt innen klagefristen, og klageren har rettslig klageinteresse i saken. Etter Fylkesmannens vurdering foreligger derfor vilkårene for å behandle klagen.

Krav om innlemmelse av hogstarealet i verneprosess for Gaupsteinsmarka

Etter Fylkesmannens vurdering vedrører ikke kravet om vern behandling etter markaforskriften. For øvrig har skogeier har gitt uttrykk for at han ikke ønsker å tilby Staten ytterligere deler av eiendommen som barskogvernreservat. Kommunen har avklart med vernemyndigheten at hogstarealet ikke er interessant i en vernesammenheng. Fylkesmannen ser derfor ikke behov for å gå nærmere inn i dette.

Krav om strengere føringer for hogsten

Et hovedpunkt for Fylkesmannen er å undersøke i hvilke grad hogsten kan medføre ulemper for friluftsliv, naturmiljø, landskap, kulturminner eller vannforsyning. I denne konkrete saken er det etter Fylkesmannens vurdering naturmiljøet og friluftslivet som særlig kan berøres. Det er forekomsten av arter med spesielle krav til levested, som Fylkesmannen vil trekke frem. Friluftslivet i form av naturopplevelsen knyttet til "å gå på tiurleik", er også et viktig moment, men dette inngår i stor grad under vurderingen av om storfuglens levevilkår opprettholdes.

Det er under saksbehandlingen kommet nye momenter i saken. Det er funnet sportegn som etter Fylkesmannens vurdering bekrefter at hogstområdet er spillplass for tiur. Det er også

nye opplysninger om at lavarten gubbeskjegg finnes på enkelte grantrær innenfor hogstområdet.

Det foreligger registrering av spillplass for storfugl i kommunens viltregistreringer. Denne er avgrenset ca 100 meter fra hogstområdet, med leiksentrum ca 300 meter øst for hogstområdet. På fylkesmannens befaring 18.04.2009, ble spillende tiur også observert på åsen i nord, utenfor ovennevnte registreringer. Fylkesmannen observerte videre spor tegn på spillende storfugl både innenfor kommunens registrering, og innenfor hogstområdet. Etter Fylkesmannens vurdering kan størrelsen på området med spill i 2009 foregå på flere steder innenfor et areal på minst 100 dekar, og hvor sentrum kan sies å være noe lengre nord og øst for hogstområdet. I faglitteraturen, senest gjennom brosjyren "Skogshøns og skogbruk" utgitt av Skogbrukets kursinstitutt 2009, hevdes det at leikens størrelse normalt er fra 30-50 dekar. Fylkesmannen kan på dette punktet konkludere med at hogsten ligger i et spillområde for storfugl som omfatter en sektor på ca ¼ av leikområdene. Fylkesmannen sannsynliggjør at en eller to tiurer kan benytte hogstområdet som en spillplass.

Nye opplysninger om at lavarten gubbeskjegg er påvist i hogstområdet bør også undersøkes i forhold til opprettholdelse av arters levevilkår. Gubbeskjegg er iht. Artsdatabankens rødliste, den offisielle rødlista for Norge, ikke vurdert som truet. Den er imidlertid registrert som nært truet dvs. en art som i Norge har begrenset levedyktighet på sikt. Opplysninger om arten i rødlista fremhever at den er knyttet til gammel skog i fuktige miljøer. Den antas å ha sitt optimum i glissen skog, og etablerer seg også i yngre skog. Arten vurderes å være vanlig i barskog, men trues i områder med intensivt skogbruk (liten gammelskogandel). Som kommunen signaliserer er store forekomster av arten først og fremst en indikator på intakt lavflora i barskog. Etter fylkesmannens vurdering kan gubbeskjegg ikke omfatte særskilte hensyn som truet eller sårbar art. Forekomstens omfang tilsier at området ikke indikerer store miljøverdier generelt. Fylkesmannen legger til grunn at hogstformen flatehogst, er lite gunstig for arten. Ut over dette bør det videre legges til grunn at området i stor skala ikke preges av intensivt skogbruk.

Avsluttende bemerkninger

Fylkesmannen mener at det bør stilles strenge krav til hogst på spillplasser for storfugl. Spillplassens størrelse, som kan synes å være på minst 100 dekar, bør gi mulighet for noe større fleksibilitet enn på mindre spillplasser. Markaforskriften og retningslinjene gir en relativt detaljert beskrivelse av de begrensninger som bør gjelde i et slikt område. Storfuglen er ikke en truet art, og etter Fylkesmannens vurdering vil en begrenset hogst i aktuelle bestand ikke føre til vesentlig ulempe for storfuglbestanden i området. Hogsten kan gjøre steden storfugl utsatt for predasjon, men hogsten kan også bidra til utholdende positive effekter for leikområdene. Kommunen har i begge sine vedtak vært inne på vesentlige forhold som vil ivareta storfuglens levevilkår, men Fylkesmannen velger å legge frem et nytt vedtak som innebærer enkelte presiseringer.

Etter Fylkesmannens vurdering bør hogsten gjennomføres på en måte som ivaretar hensynet til området som spillplass for storfugl. Det bør særlig legges vekt på å spare underskog og et treantall for å tilstrebe anbefalt sikt i bestanden på ca 70 meter. Samtidig bør det gis mulighet for noen mindre flater som grunnlag for ny foryngelse og skjul. Områdene rundt myra bør bevares mest mulig inntakt for å ivareta kyllingbiotoper. Beitefuru bør spares, men generelt er behovet for gammel skog ikke lengre vurdert som viktig for storfugl.

De hensyn som tas til storfuglen er i stor grad forventet å ivareta hensynet til lavarten gubbeskjegg. Skogeier oppfordres likevel til å velge livsløpstrær blant de største granene der gubbeskjegg er påvist.

Konklusjon

Klage fra Naturvernforbundet i Ski på vedtak om hogstgodkjenning på eiendommen, gnr. 71 bnr. 1 i Ski kommune, tas delvis til følge idet det er satt begrensninger for hogsten som medfører noen presiseringer. Forslag om å nekte hogst for å innlemme arealet i foreslått verneområde, imøtekommes ikke.

Vedtak

Det godkjennes hogst på hele arealet med følgende begrensninger:

1. Det skal bevares en kantsone på 30 meter mot myra.
2. Hogstformen gjennomhogst skal benyttes, unntatt i dråger med grov gran hvor det tillates småflater (1-2 dekar). Småflater og flatekanter utformes for å unngå sikt.
3. Beitefuru skal spares.
4. Hogst eller utdrift av tømmer skal ikke skje i perioden 1. april til 31. mai.
5. Dersom driften skjer mens det er skiføre skal driften opplyses med plakater i løype/traktorvei vest for hogstarealene.
6. Eventuelle kjøreskader skal repareres uten unødig opphold.

Det vises til saksutredning angående målsettingen med begrensningene.

Godkjenningen gjelder for 3 år.

Vedtaket er endelig

Fylkesmannen beklager den lange saksbehandlingstiden som har sin årsak i underbemanning over lengre tid. Saken burde likevel vært prioritert tidligere.

Med hilsen

Trond Løfsgaard
underdirektør

Terje Hoel
fylkesskogmester

Godkjent og ekspedert i papirform uten underskrift.

Kopi til:

Landbrukskontoret i Follo	Postboks 183	1431	Ås
Naturvernforbundet i Ski	Postboks 232	1401	Ski

